

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІЗІОЛОГІЯ ТВАРИН»

освітньо-професійна програма Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза
спеціальність 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза
галузь знань 21 Ветеринарна медицина
освітній ступінь Магістр
факультет ветеринарної медицини

Розробник:

Киричко О., доцент кафедри нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин, кандидат ветеринарних наук, доцент

Полтава
2021 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Фізіологія тварин
Назва структурного підрозділу	Кафедра нормальної і патологічної анатомії та фізіології тварин
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	Викладач: Киричко Олена, кандидат ветеринарних наук, доцент Контакти: ауд. 20 (навчальний корпус № 1) <i>e-mail: olena.kyrychko@pdaa.edu.ua</i> , тел., сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/kyrychko-olena-borysivna
Рівень вищої освіти	Другий рівень
Спеціальність	212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Анатомія свійських тварин, Цитологія, гістологія, ембріологія, Біохімія з основами фізичної та колоїдної хімії.

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни полягає в тому, щоб студенти оволоділи теоретичними і практичними знаннями щодо перебігу фізіологічних процесів, що відбуваються в організмі тварин різних видів. Це допомагає лікарю ветеринарної медицини з ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи у проведенні досліджень та здійсненні нагляду та контролю за санітарно-гігієнічними вимогами на всіх етапах виробництва та транспортування продуктів тваринного походження, кормів, кормових добавок, преміксів, репродуктивного матеріалу, ветеринарних препаратів, засобів ветеринарної медицини та побічних продуктів.

Основні завдання навчальної дисципліни: навчити механізмам здійснення фізіологічних процесів в організмі, скласти уявлення про взаємозв'язок, взаємодію організму, як єдиного цілого, взаємодію організму з навколишнім середовищем, вміння проводити клінічні дослідження, ставити фізіологічні досліди, робити висновки про стан організму.

Компетентності:

загальні:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.
- ЗК 7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 8. Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями.

фахові:

ФК 19. Здатність вирішувати питання загальної ветеринарної превенції відповідно до концепції «системи раннього виявлення» для своєчасного виявлення та ідентифікації спалахів або появи хвороб. морально-етичних норм, правил і принципів біобезпеки та

біоетики під час використання у професійній діяльності різних біологічних агентів з прагненням до збереження навколишнього середовища.

ФК 22. Здатність володіти методиками клінічних і лабораторних досліджень для контролю стану здоров'я та благополуччя тварин, які піддавалися лікуванню і профілактичним обробкам з метою перевірки відповідності вимогам нормативно-правових актів.

ФК 23. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних у нормі та за патології з використанням мікроскопічних, цитологічних, фізіологічних та генетичних методів.

Програмні результати навчання

ПРН 18. Уміти проводити необхідні клінічні та лабораторні дослідження для загальної ветеринарної превенції на потужностях з виробництва і переробки продуктів тваринництва, здійснювати ветеринарно-санітарне оцінювання систем і способів утримання тварин, визначати безпечність кормів, кормових добавок тощо, а також для забезпечувати належний санітарний стан тваринницьких потужностей.

ПРН 23. Знати будову та функції клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів, всього організму в цілому макро-, мікро- і субмікроскопічному рівнях за умов норми та патології.

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Вступ. Основні принципи структурної і функціональної організації організму тварин. Фізіологія збудливих тканин.

Тема 2. Фізіологія центральної нервової системи. Фізіологія вищої нервової діяльності.

Тема 3. Фізіологія системи крові. Фізіологія кровообігу та лімфообігу.

Тема 4. Фізіологія дихального апарату. Фізіологія залоз внутрішньої секреції.

Тема 5. Фізіологія системи травлення.

Тема 6. Фізіологія обміну речовин і енергії. Фізіологія виділення. Сечовиділення та його регуляція. Фізіологія шкіри.

Тема 7. Фізіологія розмноження. Фізіологія лактації.

Тема 8. Фізіологія аналізаторів (сенсорних систем). Фізіологія руху та адаптації.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120

Кількість кредитів – 4,0

Форма семестрового контролю – екзамен.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни. Робоча навчальна програма, презентації.

Форми оцінювання результатів навчання

Формами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- опитування (шкала та критерії оцінювання; min - max) (0-5);
- виконання лабораторних робіт та їх захист (шкала та критерії оцінювання; min - max) (0-3) і ведення конспекту (0-1);
- виконання завдань самостійної роботи (шкала та критерії оцінювання; min - max) - у вигляді реферату - (0-1).

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом є екзамен.

Шкала та критерії оцінювання опитування
для здобувачів вищої освіти

Бали	Виконання
<i>Ведення конспекту лекцій</i>	
0	відсутність конспекту лекції
1	ведення конспекту лекції
<i>Виконання лабораторних робіт та їх захист</i>	
0	не виконання завдань лабораторних робіт, відсутність оформлення зошиту з відповідної лабораторної роботи
1-2	не повне виконання лабораторних робіт та оформлення зошиту з лабораторних
3	виконання лабораторних робіт та оформлення зошиту з лабораторних робіт.
<i>Опитування</i>	
5	виставляється ЗВО при умові, коли він повністю засвоїв передбачений програмою теоретичний матеріал і відповів на всі запитання.
4	виставляється ЗВО на підставі знання всього програмного матеріалу, однак при наявності деяких недоліків в точності і чіткості визначень.
3	виставляється ЗВО на підставі знання основного матеріалу програми, однак при допущенні помилкових уявлень, приведенні не чіткої та неповної відповіді на запитання.
1-2	виставляється ЗВО на підставі початкового знання основного матеріалу програми, при допущенні помилкових уявлень, приведенні не чіткої та неповної відповіді на запитання.
0	Виставляється ЗВО, коли він не знає значної частини програмного матеріалу, допускає помилки, проявляє невпевненість. Рекомендовано повторне складання. Не виконував.
<i>Виконання завдання самостійної роботи</i>	
0	не виконання завдань.
1	виконання завдань.
<i>Критерії оцінювання підсумкового контролю знань</i>	
18-20	Виставляється здобувачу вищої освіти при умові, коли він повністю засвоїв передбачений програмою теоретичний матеріал і відповів на всі запитання.
14-17	Виставляється здобувачу вищої освіти на підставі знання всього програмного матеріалу, однак під час відповіді були допущені деякі недоліки в точності і чіткості визначень.
10-13	Виставляється здобувачу вищої освіти на підставі знання основного матеріалу програми, однак у відповіді допущені помилкові уявлення, приведені не чіткі та неповні данні.
0-9	Виставляється здобувачу вищої освіти, коли він не знає значної частини програмного матеріалу, допускає помилки, проявляє невпевненість.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти				Разом по темі
	ведення конспекту лекцій	виконання лабораторних робіт та їх захист	опитування	виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Вступ. Основні принципи структурної і функціональної організації організму тварин. Фізіологія збудливих тканин.	1	3	5	1	10
Тема 2. Фізіологія центральної нервової системи. Фізіологія вищої нервової діяльності.	1	3	5	1	10
Тема 3. Фізіологія системи крові. Фізіологія кровообігу та лімфообігу.	1	3	5	1	10
Тема 4. Фізіологія дихального апарату. Фізіологія залоз внутрішньої секреції.	1	3	5	1	10
Тема 5. Фізіологія системи травлення.	1	3	5	1	10
Тема 6. Фізіологія обміну речовин і енергії. Фізіологія виділення. Сечовиділення та його регуляція. Фізіологія шкіри.	1	3	5	1	10
Тема 7. Фізіологія розмноження. Фізіологія лактації	1	3	5	1	10
Тема 8. Фізіологія аналізаторів (сенсорних систем). Фізіологія руху та адаптації.	1	3	5	1	10
Іспит					20
Разом					100

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Фізіологія тварин: Підручник. / А.Й. Мазуркевич, В.І. Карповський, М.Д. Камбур та ін. Вінниця: Нова книга, 2008. 424 с.
2. Фізіологія тварин. Підручник. Вид. друге /За редакцією А.Й. Мазуркевича, В.І. Карповського. Вінниця : Нова Книга, 2012. 424 с.
3. Фізіологія сільськогосподарських тварин: Підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. / За ред. Науменко В. В., Дячинський А. С. Демченко В. Ю., Дерев'янку І. Д. К.: Центр учбової літератури, 2021. 568 с
4. Фізіологія сільськогосподарських тварин. Практикум /Мазуркевич А.Й., Трокоз В.О., Карповський В.І. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 240
5. Фізіологія сільськогосподарських тварин. Практикум. /Науменко В. В., Дячинський А. С., Демченко В. Ю., Дерев'янку І. Д. К.: Центр учбової літератури, 2015. 240 с.

Допоміжні

1. Фізіологія сільськогосподарських тварин / Науменко В.В., Дячинський А.С., Демченко В.Ю. та ін. К.: сільгоспосвіта, 1994. 512 с.

2. Юдінцева В.М., Замазій М.Д. Фізіологія сільськогосподарських тварин (словник-довідник). Полтава, 1999. 240 с.
3. Практикум з фізіології сільськогосподарських тварин: навч. посіб. / А.Й. Мазуркевич, М.Д. Замазій, В.І. Карповський, А.А. Замазій та ін. - К.: [б. и.], 2004. - 273 с.
4. Науменко В. В., Дячинський А. С., Демченко В. Ю., Дерев'янка І. Д. Фізіологія сільськогосподарських тварин. Практикум. 3-тє вид., перероб. і допов. / За ред. І. Д. Дерев'янка, А. С. Дячинського. К.: Центр учбової літератури, 2009. 264 с.
5. Фізіологія центральної нервової системи, вищої нервової діяльності та етологія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / К. М. Югай, О. М. Бобрицька, В. В. Кочеткова. Харків: Золоті сторінки, 2004. 107 с.
6. Фізіологія травлення: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / К. М. Югай, О. М. Бобрицька, В. В. Кочеткова . Х. : Золоті сторінки, 2004. 96 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Фізіологія тварин: Підручник для ВНЗ I-IV р.а / Мазуркевич А.Й. та ін. URL: <https://books.google.com> › books › about › Фізіологія_тварин
2. Фізіологія сільськогосподарських тварин: Підручник . URL: _uchebniks.net › book › 77-fiziologiyasilskogospodarskih-tvarin-pidruchnik-...
3. Науменко В. В., Дячинський А. С., Демченко В. Ю., Дерев'янка І. Д. Фізіологія сільськогосподарських тварин. Практикум. 3-тє вид., пе-рероб. і допов. / За ред. І. Д. Дерев'янка, А. С. Дячинського. К.: Центр учбової літератури, 2009. 264 с. URL: [https://pdf.zlibcdn.com/dtoken/ac3fd2c2bc5f9f6dcf1b5609560b9a35/F%D1%96z%D1%96ol%og%D1%96ya_s%D1%96lskogospodarskih_tvarin._Praktikum_b_1160362_\(z-lib.org\).pdf](https://pdf.zlibcdn.com/dtoken/ac3fd2c2bc5f9f6dcf1b5609560b9a35/F%D1%96z%D1%96ol%og%D1%96ya_s%D1%96lskogospodarskih_tvarin._Praktikum_b_1160362_(z-lib.org).pdf)